

2008–2009 mokslo metai

Ką svarbu žinoti?

Turinys

Lietuvos švietimo sistema	5
Išimokyklinis ugdymas	6
Priešmokyklinis ugdymas	6
Bendrasis lavinimas	6
Pradinis ugdymas	8
Pagrindinis ugdymas	8
Vidurinis ugdymas	9
Specialusis ugdymas	9
Mokymosi sąlygos	10
Suaugusiųjų švietimas	11
Profesinis mokymas	11
Aukštojo mokslo studijos	13
Pagrindiniai švietimo dokumentai	15

Mieli mokiniai, gerbiami tėvai,

prasidedantys naujieji mokslo metai mus grąžina į darbo ritmą. Mokyklos gyvenime tai nebus didelių permainų, pokyčių metas. Tikiuosi, kad nusistovėjusi tvarka leis ramiai ir nuosekliai mokytis, mokyti, rengtis profesijai ar studijoms.

Sveikindamas su naujų darbų pradžia noriu atkreipti dėmesį, kad perversdami kalendorių į naujuosius mokslo metus, susitelkiame į du svarbius dalykus – skaitymą ir kūrybingumą, nes 2008-ieji paskelbti Skaitymo, o 2009-ieji – Europos kūrybingumo ir inovacijų metais. Žinios ar darbas neturi būti savitiksliai. Dar mokykloje svarbu mokytis panaudoti žinias, ugdyti gyvenimui reikalingus įgūdžius. Greitai kintanti mūsų gyvenimo aplinka sėkme apdovanoja tuos, kurie mąsto lanksčiai ir kūrybiškai.

Stiprios valios, gero nusiteikimo ir pažangos!

*Algirdas Monkevičius,
švietimo ir mokslo ministras*

Mokslo metų pradžia bendrojo lavinimo mokyklose: rugsėjo 1-oji diena.

Mokyklos dirba penkias dienas per savaitę.

Pirmas trimestras: rugsėjo 1 d.–lapkričio 28 d.,

antras trimestras: gruodžio 1 d.–vasario 27 d.,

trečias trimestras 1–5 klasėms: kovo 2 d.–gegužės 29 d., 6–10 (gimnazijų I–II) klasėms: kovo 2 d. – birželio 19 d.

Mokiniai pamokas baigia:

1–5 klasės – gegužės 29 dieną;

6–11 (gimnazijų I–III) klasės – birželio 19 dieną;

12 (gimnazijų IV) klasės – gegužės 15 dieną.

Per mokslo metus dešimt pamokinės veiklos dienų skiriama kultūrinei, meninei, pažintinei, kūrybinei, sportinei, praktinei, prevencinei ir kitokiai veiklai. Šios dienos įskaičiuojamos į mokymosi dienų skaičių.

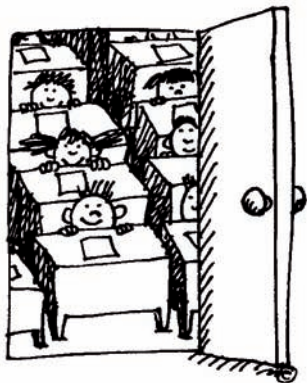
Mokinių pasiekimų vertinimas. Mokinių, kurie mokosi pagal pradinio ugdymo programą, pasiekimai ir pažanga pažymiais nevertinama. Pažangai ir pasiekimams vertinti jiems taikomas žodinis ar aprašomasis (*formuojamasis*) ir apibendrinamasis vertinimas, kuris paprastai atliekamas trimestro, pusmečio ar mokslo metų pabaigoje (*diagnostinis*).

5–12 (gimnazijos I–IV) klasėse mokinių pasiekimai vertinami 10 balų sistema: pažymiais nuo 1 iki 10. Mokykla gali pasirinkti kitas įvertinimo sistemas ir nustatyti konvertavimo į dešimtbalę sistemą tvarką.

Pasirenkamųjų dalykų žinios ir gebėjimai gali būti vertinami pažymiu arba įrašu „įskaityta“, „neįskaityta“.

Etikos, tikybos, žmogaus saugos, kūno kultūros, menų ir technologijų dalykų mokymosi pasiekimai rekomenduojami vertinti įrašu „įskaityta“, „neįskaityta“. Įrašu „įskaityta“, „neįskaityta“ vertinami specialiosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokinių pasiekimai kūno kultūros pratybose.

Mokinių, kurie mokosi dalykų modulius, mokymosi pasiekimų įvertinimai gali būti įskaitomi į dalykų įvertinimus.

Apie mokinių mokymosi pasiekimus mokyklos nustatyta tvarka raštu (gali būti elektroniniu būdu) informuojami mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai).

Su „Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata“ galima susipažinti Švietimo plėtotės centro interneto svetainės www.pedagogika.lt skyriuje „Pedagogo elektroninė biblioteka“.

Mokymosi krūvis. Mokymosi krūvių optimizavimo priemonių planą tvirtina ir mokinių mokymosi krūvius bei mokiniams skiriamų namų darbų apimtis kontroliuoja mokyklos direktorius ar jo paskirtas asmuo. Klasėje (grupėje) dirbantys mokytojai derina namų darbų apimtį ir kontrolinių darbų atlikimo datas. Mokiniams per dieną gali būti skiriamas tik vienas kontrolinis darbas. Apie tai, kad bus skiriamas kontrolinis darbas, mokiniams pranešama iš anksto, ne vėliau kaip prieš savaitę.

Mokiniai, kurie mokosi dailės, choreografijos, muzikos, menų mokyklose, sportinės krypties neformaliojo švietimo įstaigose, yra baigę menų mokyklas, gali būti atleidžiami nuo atitinkamo privalomojo dalyko savaitinių pamokų (ar jų dalies) lankymo. Atleidimo tvarką ir pasiekimų įvertinimų užskaitymą nustato mokykla.

„Langai“. Mokiniams, kurie mokosi pagal vidurinio ugdymo programą, pamokų tvarkaraštyje neturėtų būti daugiau kaip trys „langai“ (vienos ar kelių pamokų trukmės laisvo laiko tarpas tarp pamokų, į kurį neįskaičiuotas pietų pertraukai skirtas laikas). Jų metu gali vykti neformaliojo ugdymo, savišvietos ir kita veikla.

Atostogos. Rudens: 2008 10 27–2008 11 02.

Žiemos (Kalėdų): 2008 12 22–2009 01 04.

Pavasario (Velykų): 2009 04 06–2009 04 13.

Vasaros (1–5 klasėms): 2009 05 30–2009 08 31;

6–11 (gimnazijų I–III) klasėms: 2009 06 21–2009 08 31.

1–4 ir 5 klasių mokiniams skiriamos papildomos 10 mokymosi dienų atostogos (po 5 mokymosi dienas 2 kartus per ugdymo procesą).

Oro sąlygos. Kai oro temperatūra – 20 laipsnių šalčio ir žemesnė, į mokyklą gali neiti 1–5 klasių mokiniai. Oro temperatūrai nukritus iki 25 laipsnių šalčio, į mokyklą gali neiti ir 6–12 klasių mokiniai. Šios dienos įskaičiuojamos į mokymosi dienų skaičių.

Daugiau informacijos – 2008–2009 mokslo metų bendruosiuose ugdymo planuose. Juos rasite Švietimo ir mokslo ministerijos tinklalapyje www.smm.lt skyriaus „Ugdymas“ poskyryje „Bendrasis“.

Lietuvos švietimo sistema

Mokymo ar studijų programa	Įstaiga
<p>Ikimokyklinis ugdymas pagal ikimokyklinio ugdymo programą teikiamas vaikams nuo 1 iki 5 (arba 6 metų).</p>	<p>Pagal ikimokyklinio ugdymo programą ugdo lopšeliai, lopšeliai-darželiai, darželiai, mokyklos-darželiai ar kt.</p>
<p>Priešmokyklinis ugdymas teikiamas nuo 6 metų arba, jei tėvai pageidauja (ir vaikas pakankamai tokiame ugdymui subrendęs), ir anksčiau, bet ne anksčiau negu nuo 5 metų. Trunka metus.</p>	<p>Pagal priešmokyklinio ugdymo programą ugdo darželiai, pradinės ir kitos mokyklos, taip pat laisvieji mokytojai, kiti švietimo teikėjai.</p>
<p>Pradinis ugdymas teikiamas nuo 7 metų arba, jei tėvai pageidauja bei vaikas pasirengęs, ir anksčiau. Baigę programą mokiniai įgyja <i>pradinį išsilavinimą</i>.</p>	<p>Pagal ketverių metų pradinio ugdymo programą ugdo mokyklos-darželiai, pradinės, pagrindinės, vidurinės mokyklos.</p>
<p>Pagrindinis ugdymas trunka šešerius metus. Baigę pagrindinio ugdymo programą (10 kl.) mokiniai įgyja <i>pagrindinį išsilavinimą</i>. Toliau jie gali mokytis pagal vidurinio ugdymo arba profesinio mokymo programas, arba pagal vidurinio ugdymo programą kartu su profesinio mokymo programa pirmajai kvalifikacijai įgyti.</p>	<p>Pagrindinio ugdymo programą vykdo pagrindinės, vidurinės mokyklos, gimnazijos, jaunimo, profesinės ir kt. mokyklos.</p>
<p>Vidurinis ugdymas trunka dvejus metus. Į vidurinio ugdymo programą gali būti įtraukti profesinio mokymo programos moduliai. Baigę vidurinio ugdymo programą ir išlaikę brandos egzaminus asmenys įgyja <i>vidurinį išsilavinimą</i>.</p>	<p>Vidurinio ugdymo programą vykdo gimnazijos, vidurinės, profesinės mokyklos (kartu su profesinio mokymo programa) ir kt. mokyklos.</p>
<p>Profesinis mokymas yra skirtas kvalifikacijai įgyti ir trunka 1–3 metus.</p>	<p>Pagal profesinio mokymo programas moko profesinės mokyklos.</p>
<p>Aukštojo mokslo studijos yra 2 tipų: neuniversitetinės ir universitetinės. Neuniversitetinės studijos yra vienos pakopos, trunka 3–4 metus. Baigusiems išduodamas aukštojo mokslo diplomas, liudijantis apie įgytą aukštąjį išsilavinimą, suteiktą profesinio bakalauro kvalifikacinį laipsnį ir profesinę kvalifikaciją. Universitetinės studijos yra 3 pakopų: pirmoji pakopa – pagrindinės studijos, antroji pakopa – magistrantūra, specialiosios profesinės studijos, trečioji pakopa – doktorantūra, rezidentūra bei meno aspirantūra. Universitetinės studijos gali būti ir vientisosios, kai tęstinumu susiejama pirmoji ir antroji pakopos.</p>	<p>Aukštojo mokslo neuniversitetinės studijas vykdo kolegijos. Kolegijas baigę absolventai po išlyginamųjų kursų (profesinės veiklos praktikos) gali tęsti studijas magistrantūroje universitetinėse aukštosiose mokyklose.</p> <p>Universitetines studijas vykdo universitetinės aukštosios mokyklos.</p> <p><i>Universitetines studijas (vieną studijų programą „Verslo vadyba“) taip pat vykdo viena kolegija – Vilniaus vadybos aukštoji mokykla.</i></p>

Ikimokyklinis ugdymas

Kaip vaikai priimami į ikimokyklinio ugdymo įstaigas? Kas nustato priėmimo sąlygas? Priėmimo tvarką nustato įstaigos steigėjas – savivaldybė (ar kitas steigėjas, jei darželis nevalstybinis). Pagrindinė nuostata priimant vaikus – ikimokyklinio ugdymo įstaiga turi būti kuo arčiau vaiko gyvenamosios vietos.

Ką turi daryti tėvai, norintys pradėti leisti vaiką į darželį? Pirmiausia – parašyti prašymą ikimokyklinio ugdymo įstaigos vadovui. Kai kurios savivaldybės yra patvirtinusios centralizuotą vaikų priėmimo į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes tvarką, – tada prašymai registruojami ne ikimokyklinio ugdymo įstaigoje, o savivaldybės administracijos švietimo padalinyje.

Prieš vaikui pradėdant lankyti ikimokyklinio ugdymo grupę, pasirašoma dvišalė sutartis tarp tėvų (globėjų) ir ikimokyklinio ugdymo įstaigos.

Kas nustato, kiek reikia mokėti už darželį? Steigėjas (savivaldybė ar kitas steigėjas). Tėvai paprastai moka už vaikų maitinimą darželyje.

Kam gali būti taikomos lengvatoms? Daugiavaikėms šeimoms (kuriose auga trys ir daugiau vaikų), taip pat jei vienas iš tėvų yra mokinys, studentas (kuris mokosi mokymo įstaigos dieniniame skyriuje) ar atlieka karinę tarnybą arba jei vaiką augina vienas iš tėvų, mokesčiai sumažinamas 50 proc. Darželio steigėjas (savivaldybės taryba) turi teisę nustatyti ir kitas lengvatas ar mokesčius už vaikų išlaikymą ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Priešmokyklinis ugdymas

Ar priešmokyklinis ugdymas privalomas? Priešmokyklinis ugdymas yra neprivalomas, jis teikiamas 5–6 metų vaikams tėvų pageidavimu. Tėvams pageidaujant, ir jokios ugdymo įstaigos nelankančiam penkiamečiui ar šešiamečiui gali būti teikiama nemokama švietimo pagalba (logopedo, psichologo, specialiojo pedagogo paslaugos), taip pat konsultuojami tėvai vaiko ugdymo klausimais. Išsamiausią informaciją apie tai gali suteikti savivaldybė.

Ar septynmetis vaikas, kuris dar nėra subrendęs mokyklai, gali neiti į I klasę ir antrus metus pasilikti priešmokyklinio ugdymo grupėje?

Tokią galimybę turi vaikas, kuriam reikalinga nuolatinė kvalifikuotų specialistų pagalba bei sveikatą tausojantis dienos režimas. Tėvai (globėjai, tėviai), turėdami Pedagoginės psichologinės tarnybos ir gydytojo rekomendacijas, prieš mokslo metų pradžią kreipiasi į vaikui priskirtą mokyklą. Mokyklos vadovas priima sprendimus, kaip bus organizuojamas vaiko ugdymas darželyje, kai vaikui paskirs ateinančių pradinių klasių mokytoją. Darželio vadovas organizuoja vaiko ugdymą pagal individualų ugdymo planą ir tvarkaraštį.

Bendrasis lavinimas

Kur turi kreiptis užsieniečiai ir Lietuvos piliečiai, atvykę iš užsienio ir norintys tęsti mokymąsi Lietuvoje? Į pasirinktą mokyklą. Mokykla įvertins mokinio užsienio mokykloje įseitą pradinio, pagrindinio ar vidurinio ugdymo programos dalį. Jei reikės likviduoti kai kurių dalykų programų skirtumus, mokykla, atsižvelgusi į mokinio pageidavimus, numatys būdus ir formas atsilikimui likviduoti ir atsiskaityti.

Jei mokinys nemoka lietuviškai, jam sudaromos galimybės mokytis valstybinės kalbos išlyginamosiose klasėse ir išlyginamosiose mobiliosiose grupėse. Šių vaikų ugdymą nustato Užsieniečių ir Lietuvos Respublikos piliečių, atvykusių ar grįžusių gyventi ar dirbti Lietuvos Respublikoje, vaikų ir suaugusiųjų ugdymo išlyginamosiose klasėse ir išlyginamosiose mobiliosiose grupėse tvarkos aprašas, patvirtintas švietimo ir mokslo ministro (2005 m. rugsėjo 1 d. įsakymas Nr. ISAK-1800 (Žin., 2005, Nr. 109-3991).

Ar mokinys, kuriam laikui išvykstantis mokytis į užsienį, gali tęsti lietuvių kalbos, istorijos ir kitų dalykų mokymąsi? Taip. Jis pateikia prašymą mokyklos, kurioje mokėsi, direktoriui, ir lietuvių kalbos, istorijos ar visų atitinkamos klasės dalykų gali mokytis savarankiškai pagal Savarankiško mokymosi tvarkos aprašą, patvirtintą švietimo ir mokslo ministro (2003 m. vasario 25 d. įsakymas Nr. 258 (Žin., 2003, Nr. 33-1397; 2007, Nr. 95-3860). Pageidaujantieji mokytis nuotolinio mokymosi būdu, kreipiasi į mokyklą, kuri vykdo nuotolinį mokymą. Apie šias mokyklas informacijos gali suteikti savivaldybė.

Kas finansuoja mokyklas? Bendrojo lavinimo mokyklos finansuojamos iš dviejų pagrindinių šaltinių: specialiosios tikslinės valstybės biudžeto dotacijos, paprasčiau vadinamos mokinio krepšeliu, ir steigėjo asignavimų. Krepšelio dydis apskaičiuojamas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą metodiką. 2008 metais rugsėjį vieno sutartinio mokinio krepšelyje – 3 059 litai.

Kur tėvai, mokiniai gali kreiptis, jei netenkina mokyklos tvarka, ugdymo kokybė, kita mokyklos veikla? Pirmiausia su ugdymu ir mokyklos veikla susijusius nesklandumus reikėtų išsiaiškinti **mokykloje** su pedagogais ar mokyklos vadovais.

Jei nepasiseka rasti bendro sprendimo, galima kreiptis į mokyklos steigėjų atstovaujantį **savivaldybės administracijos švietimo padalinį (švietimo skyrių)** ar kitą steigėją. Steigėjui nustačius, kad padaryta pažeidimų, mokyklos vadovas įpareigojamas juos pašalinti.

Jei netenkina mokyklos steigėjo priimti sprendimai, galima kreiptis į **apskritis viršininko administracijos valstybinės švietimo priežiūros tarnybą**, kuri vykdo švietimo teikėjų veiklos priežiūrą.

Jei apskrities valstybinės švietimo priežiūros tarnybos atsakymas netenkina, argumentuojant netenkinimo priežastis, galima kreiptis į **Švietimo ir mokslo ministeriją**.

Ar mokiniams privalomas neformalusis vaikų ugdymas mokykloje? Neprivalomas, neformaliojo vaikų ugdymo programos mokiniai renkasi laisvai. Mokinys gali pasirinkti bendrojo lavinimo mokyklą, kurioje mokinys mokosi, arba kitą neformaliojo vaikų švietimo mokyklą (sporto, muzikos mokyklą ir pan.).

Kiekvienai klasei neformaliajam ugdymui, kuris finansuojamas iš mokinio krepšelio, skiriama po 4 valandas per savaitę.

Jei mokinys pasirinko neformaliojo vaikų švietimo programą dailės, choreografijos, muzikos, menų mokykloje, sportinės krypties neformaliojo švietimo įstaigose ar kitose neformalujų vaikų švietimo vykdančiose įstaigose, už neformalujų vaikų švietimą mokykla atsiskaito pagal mokinio krepšelio lėšų, skirtų atsiskaityti už neformalujų vaikų švietimą, perskirstymo ir naudojimo metodines rekomendacijas, patvirtintas švietimo ir mokslo ministro (2007 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. ISAK-386 (Žin., 2007, Nr. 34-1258), ir steigėjo nustatyta tvarka.

Neformalusis vaikų švietimas įgyvendinamas pagal Neformaliojo vaikų švietimo koncepciją, patvirtintą švietimo ir mokslo ministro (2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-2695 (Žin., 2006, Nr. 4-115)).

Pradinis ugdymas

(1–4 klasės)

Nuo kelių metų vaikas turi lankyti mokyklą? Pagal Švietimo įstatymą, į 1 klasę tėvai privalo išleisti vaiką, kuriam tais kalendoriniais metais sukanka septyneri. Jei tėvai pageidauja ir vaikas yra subrendęs mokytis mokykloje, galima jį leisti ir nuo šešerių.

Ketinant leisti vaiką į 1 klasę, reikia kreiptis į artimiausią mokyklą arba į rajono, miesto, kuriame gyvenate, savivaldybės švietimo padalinį.

Kokių dalykų mokosi pradinukai? Jie turi lietuvių arba kitos gimtosios kalbos, užsienio kalbos, matematikos, pasaulio pažinimo, dorinio ugdymo, muzikos, dailės ir technologijų, kūno kultūros pamokų. Jei vaikai mokosi tautinių mažumų mokykloje, 1 klasėje pradeda mokytis lietuvių (valstybinės) kalbos. Tėvams pageidaujant, užsienio kalbos mokytis gali pradėti nuo 2 klasės. Nuo 4 klasės užsienio kalba yra privaloma.

Pagrindinis ugdymas

(5–10, gimnazijos I–II klasės)

Įgijęs pradinį išsilavinimą, mokinys pradeda mokytis pagal pagrindinio ugdymo programą. Nuo 5 klasės mokinius moko skirtingų dalykų mokytojai. Penktokams skiriamas vadinamasis adaptacinis laikotarpis, kurio metu rekomenduojama pažymių nerašyti. Šis laikotarpis mokyklos nuožiūra gali trukti nuo vieno trimestro iki vienerių mokslo metų.

Kokių dalykų mokomasi? Pagrindinio ugdymo programa sudaryta iš dviejų dalių: 5–8 kl. ir 9–10 kl. (gimnazijos I–II kl.). Nuo 5 klasės mokiniai mokosi ne tik įprastų dalykų (gimtosios ir užsienio kalbos, matematikos, dailės, muzikos, kūno kultūros), bet pradeda mokytis istorijos, informacinių technologijų. Jau 5 klasėje galima pradėti mokytis antrosios užsienio kalbos. Nuo 2007–2008 mokslo metų mokiniams, kurie mokosi pagal pagrindinio ugdymo programą, organizuojama privaloma socialinė veikla. Jai skiriamos ne mažiau kaip 5 pamokos per mokslo metus. Nuo 6 kl. pradeda mokytis antrosios užsienio kalbos (ji tampa privaloma), geografijos, nuo 7 kl. – fizikos, biologijos, nuo 8 kl. – chemijos.

Po 8 klasės (pagrindinio ugdymo programos antrojoje dalyje) gali būti sudaromos sąlygos mokiniams pasirinkti dalykų modulius pagal polinkius ir gebėjimus.

Po 8 klasės mokymąsi galima tęsti pagrindinėje, vidurinėje mokykloje, gimnazijoje arba profesinėje mokykloje.

Ar dešimtokams 2008–2009 mokslo metais privalomas pagrindinio ugdymo programos pasiekimų (PUPP) patikrinimas? Numatoma, kad 2009 metais PUPP dešimtokams taps privalomas. Jei PUPP taptų privalomas, dešimtokai laikytų lietuvių kalbos ir matematikos pagrindinio ugdymo programos pasiekimų patikrinimus.

Jei nepasisektų išlaikyti privalomojo pasiekimų patikrinimo, iki rugsėjo 1 d. būtų organizuojama pakartotinė sesija.

Vidurinis ugdymas

(11–12, gimnazijos III–IV klasės)

Ką mokinys gali pasirinkti baigęs 10 (II gimnazijos) klasę? Baigdamas 10 (II gimnazijos) klasę jis turi apsispręsti, ar toliau mokysis vidurinėje mokykloje, ar gimnazijoje, ar profesinėje mokykloje.

Kaip organizuojamas 11–12 (gimnazijos III–IV) klasių mokinių mokymasis bendrojo lavinimo mokykloje? Vidurinis ugdymas organizuojamas pagal 2008–2009 mokslo metų bendruosius ugdymo planus ir Vidurinio ugdymo programos aprašą.

Mokykla iš anksto informuoja mokinius ir jų tėvus (rūpintojus) apie mokyklos teikiamas ugdymo turinio pasirinkimo galimybes ir padeda mokiniams susidaryti individualius ugdymosi planus dvejiems metams.

Atsižvelgdama į mokinių gebėjimus, poreikius, mokykla, neviršydama maksimalaus pamokų skaičiaus per savaitę, gali skirti dalyko programos bendrajam ar išplėstiniam kursui daugiau pamokų negu numatyta Bendruosiuose ugdymo planuose.

Jei nėra galimybių sudaryti mobiliosios grupės, mokiniai mokosi savarankiškai pagal Savarankiško mokymosi tvarką. Į mokinio savarankiško mokymosi krūvį įskaitomas dalyko kursui skirtas pamokų skaičius.

Ar mokinys gali keisti dalyką ar dalyko programos kursą? Gali, jei atsisikaito (išlaiko įskaitą) iš naujai pasirinkto dalyko programos ar dalyko programos kurso skirtumo. Mokiniui, kuris mokysis pagal dalyko programos bendrąjį kursą ir kurį tenkina turimas išplėstinio kurso įvertinimas, laikyti įskaitos nereikia.

Ar yra galimybių mokiniui vidurinėje mokykloje mokytis profesinio mokymo programos dalyką? Taip, į vidurinio ugdymo programą profesinio mokymo programos moduliai įtraukiami pagal Bendrojo lavinimo technologijų dalykų ir profesinio mokymo programos modulių užskaitymo tvarkos aprašą, patvirtintą švietimo ir mokslo ministro (2008 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. ISAK-716 (Žin., 2008, Nr. 34-1234)). Mokinys, pasirinkęs profesinio mokymo programos modulį, nesimoko menų, technologijų arba integruotų menų ir technologijų dalykų – vietoj jų mokosi profesinio mokymo programos dalykų.

Kiek egzaminų 2009 m. reikia išlaikyti, kad gautum brandos atestatą? Privalomą (mokyklinį arba valstybinį) – lietuvių kalbos (gimtosios arba valstybinės) bei dar du pasirinktus (mokyklinius arba valstybinius) egzaminus iš individualaus ugdymo plano.

Daugiau informacijos – Švietimo ir mokslo ministerijos bei Nacionalinio egzaminų centro tinklalapiuose: www.smm.lt; www.egzaminai.lt.

Specialusis ugdymas

Kas nustato, ar vaikas turi specialiųjų ugdymosi poreikių? Mokyklos specialiojo ugdymo komisija arba savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba. Į mokyklos specialiojo ugdymo komisiją, gavę tėvų sutikimą raštu, gali kreiptis ir pedagogai, pastebėję mokinio dažnai pasikartojančius mokymosi sunkumus.

Kur ugdyti specialiųjų ugdymosi poreikių turintį vaiką? Turintys specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniai dažniausiai ugdomi bendrojo lavinimo mokyklų bendrosiose klasėse drauge su bendraamžiais. Tik retais atvejais specialiųjų poreikių mokiniai gali būti ugdomi specialiosiose klasėse arba specialiosiose mokyklose.

Kaip specialiųjų poreikių mokiniai ugdomi bendrojo lavinimo mokyklos bendrojoje klasėje? Mokiniui, turinčiam vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, specialiąją pagalbą per pamokas gali teikti mokytojo padėjėjas. Mokyklos direktoriaus įsakymu, judesio ir padėties sutrikimų turintis mokinys gali būti atleistas nuo technologijų pamokų.

Įvairių dalykų bendrąsias programas modifikuoja ar adaptuoja dalyko mokytojas, konsultuojamas mokyklos specialiojo pedagogo ar logopedo. Jeigu mokykloje jų nėra, mokytojui padeda mokyklą aptarnaujančios pedagoginės psichologinės tarnybos specialistai.

Mokyklos specialiojo ugdymo komisijos ir pedagoginės psichologinės tarnybos siūlymu, specialiųjų poreikių mokiniai, kurie mokosi pagal pagrindinio ugdymo programą, gali nesimokyti vienos (pirmosios ar antrosios) užsienio kalbos, o mokyklose, kuriose mokoma tautinės mažumos kalba, – užsienio kalbos. Antrosios užsienio kalbos pamokos gali būti skiriamos pirmajai kalbai mokytį, arba atvirkščiai, o mokyklose, kuriose mokoma tautinės mažumos kalba, – lietuvių kalbai. Leidimas mokiniui nesimokyti vienos užsienio kalbos suteikiamas direktoriaus įsakymu.

Mokyklos specialiojo ugdymo komisijos ir pedagoginės psichologinės tarnybos siūlymu, suderinus su mokinio tėvais, specialiųjų poreikių mokiniai, turintys intelekto sutrikimų ir besimokantys pagal adaptuotą pagrindinio ugdymo programą, gali nesimokyti fizikos ir chemijos, tačiau mokiniui išlaikomas minimalus pamokų skaičius, numatytas Bendruosiuose ugdymo planuose. Mokykla, atsižvelgdama į galimybes, vietoj šių pamokų mokiniui gali siūlyti rinktis technologijų, informacinių technologijų, menų, kūno kultūros, socialinio ugdymo, specialiųjų pratybų, karjeros projektavimo gebėjimams ugdyti skirtas pamokas.

Kokiais klausimais konsultuoja mokyklos specialusis pedagogas? Jis teikia specialiąją pedagoginę pagalbą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, konsultuoja mokytojus, mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus), kitus asmenis, dalyvaujančius ugdymo procese. Mokyklos specialusis pedagogas mokytojams padeda pritaikyti dalykų programas (modifikuoti, adaptuoti, rengti individualias).

Jeigu mokykloje nėra nei specialiojo pedagogo (tiflopedagogo, surdopedagogo), logopedo, kiekvienam specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiam mokiniui, kuriam mokyklos specialiojo ugdymo komisija nustatyta laikotarpis rekomendavo papildomą pedagoginę arba specialiąją pedagoginę pagalbą, gali būti skiriama iki 2 valandų per savaitę pedagoginei pagalbai, jeigu pakanka mokymo lėšų.

Mokymosi sąlygos

Kokiais klausimais konsultuoja mokyklos psichologas? Jis įvertina mokinio galias ir sunkumus, raidos ypatumus, psichologines, asmenybės ir ugdymosi problemas, bendradarbiauja su mokytoju, kitais su mokiniu dirbančiais specialistais ir padeda numatyti ugdymo tikslų ir uždavinių pasiekimo būdus; konsultuoja psichologinių, asmenybės ir ugdymosi problemų turinčius mokinius, jų tėvus (globėjus, rūpintojus). Taip pat rengia individualias rekomendacijas mokinio psichologinėms, asmenybės ir ugdymosi problemoms spręsti bei kt.

Kaip gali padėti mokykloje dirbantis socialinis pedagogas? Mokinys gali kreiptis į socialinį pedagogą, jei turi sunkumų bendraudamas su bendraamžiais, mokytojais ar tėvais, jei patiria smurtą, yra išnaudojamas, jei abejoja, kurią profesiją pasirinkti, ir pan. Į socialinį pedagogą gali kreiptis ir tėvai, mokytojai.

Kokią socialinę paramą gali gauti mokiniai? Priklausomai nuo šeimos gaunamų pajamų, mokiniai turi teisę:

1. Į nemokamus pietus, jeigu pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį yra mažesnės kaip 1,5 valstybės remiamų pajamų (toliau vadinama – VRP) dydžio (525 Lt).

2. Į nemokamus pietus ir į aprūpinimą mokinio reikmenimis, jeigu pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį yra mažesnės kaip 1 VRP dydis (350 Lt).

3. Į nemokamus pietus ir pusryčius bei aprūpinimą mokinio reikmenimis, jeigu pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį yra mažesnės kaip 1 VRP dydis (350 Lt) ir mokinys auga socialinės rizikos šeimoje.

Atsižvelgiant į šeimų gyvenimo sąlygas, mokiniams gali būti suteikta socialinė parama ir kitais savivaldybės, kurioje priimamas sprendimas dėl socialinės paramos mokiniams skyrimo, nustatytais atvejais:

1) gali būti skiriami nemokami pietūs, jeigu pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį yra mažesnės kaip 2 VRP dydžiai (700 Lt);

2) gali būti skiriami nemokami pietūs, pusryčiai ir aprūpinimas mokinio reikmenimis, jei pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį yra mažesnės kaip 1,5 VRP dydžio (525 Lt).

Mokiniams, kuriems buvo teikiamas nemokamas maitinimas paskutinį mokslo metų mėnesį, gali būti skiriamas nemokamas maitinimas vasaros atostogų metu mokyklose organizuojamose dienišėse ar vasaros poilsio stovyklose. Nemokamas maitinimas neskiriamas mokiniams, jei tėvai (tėviai) yra atleisti nuo mokesčio už vaikų maitinimą mokyklų bendrabučiuose.

Nuo 2008 metų rugsėjo visi priešmokyklinukai ir pradinukai (I–IV klasių mokiniai) gaus nemokamus pietus.

Įsami informacija – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos tinklalapyje www.socmin.lt.

Suaugusiųjų švietimas

Kur suaugusieji gali įgyti išsilavinimą? Sulaukusieji 18 metų ir neturintys pradinio, pagrindinio ar vidurinio išsilavinimo, gali mokytis bendrojo lavinimo mokyklų suaugusiųjų klasėse arba suaugusiųjų mokyklose. Jose taip pat vykdomos ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo programos.

Daugiau informacijos – kiekvienoje savivaldybėje esančiuose suaugusiųjų mokymo centruose ar bendrojo lavinimo mokyklose, turinčiuose suaugusiųjų klases, taip pat Lietuvos suaugusiųjų švietimo ir informavimo centro interneto svetainėje www.lssic.lt bei leidinyje „Suaugusiųjų švietimas“.

Profesinis mokymas

Kada prasideda mokslo metai? Mokslo metai profesinėse mokyklose prasideda rugsėjo 1 d. Mokymosi laiką sudaro 40 savaitių ir atostogos: žiemos (Kalėdų), pavasario (Velykų) ir 8 savaitių trukmės vasaros atostogos. Žiemos ir pavasario atostogų laikas ir trukmė sutampa su bendrojo lavinimo mokyklose besimokančių mokinių atostogomis.

Nuo kokio amžiaus priimama į profesines mokyklas? Nuo 14 metų.

Kokie yra išsilavinimo reikalavimai stojantiesiems į profesines mokyklas? Reikalavimai stojančiųjų išsilavinimui ir mokslo trukmė yra nustatyti profesinio mokymo programose. Priklausomai nuo įgyto išsilavinimo, galima pasirinkti profesinio mokymo programą ar profesinio mokymo programą kartu su bendrojo lavinimo programa.

Mokiniai, kurie neturi pagrindinio išsilavinimo, baigę adaptuotą pagrindinio ugdymo programą, gali pasirinkti dvejų metų profesinio mokymo programą, 14–16 metų mokiniai, neturintys pagrindinio išsilavinimo, turi galimybę mokytis pagal pagrindinio ugdymo programą kartu su profesinio mokymo programa. Mokiniai, baigę specialiąją pagrindinio ugdymo programą, priimami mokytis pagal trejų metų trukmės specialiujų poreikių asmenims skirtas profesinio mokymo programas.

Mokiniai, kurie turi pagrindinį išsilavinimą, gali rinktis arba dvejų metų trukmės profesinio mokymo programą, arba trejų metų trukmės profesinio mokymo programą kartu su vidurinio ugdymo programa. Mokiniai, baigę adaptuotą pagrindinio ugdymo programą, pagal savo gebėjimus gali rinktis atitinkamą profesinio mokymo programą.

Mokiniai, kurie įgijo vidurinį išsilavinimą ar yra baigę tik vidurinio ugdymo programą, gali rinktis vienerių, vienerių su puse ar dvejų metų profesinio mokymo programas.

Daugiau informacijos – Atviros informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemos (AIKOS) tinklalapyje www.aikos.smm.lt.

Ką reikėtų daryti, kad būtų priimtas į profesinę mokyklą? Pasirinkus norimą profesinio mokymo programą ir mokyklą, dokumentų priėmimo komisijai reikia pateikti prašymą, mokymosi pasiekimus įteisinančius dokumentus, sveikatos pažymėjimą (086/A forma), dvi fotonuotraukas (3x4). Karo prievolinkai privalo pateikti karo prievolinko statusą liudijantį dokumentą: kario arba šauktinio liudijimą.

Daugiau informacijos apie visas profesines mokyklas, jose vykdomas programas, profesijas, suteikiamas kvalifikacijas, mokymo licencijas ir kt. – Atviros informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemos (AIKOS) tinklalapyje www.aikos.smm.lt.

Kas turi pirmumo teisę priimant į profesines mokyklas? Pirmumo teise į profesines mokyklas priimami asmenys, turintys aukštesnius mokymosi pasiekimus, našlaičiai.

Kaip organizuojamas mokymas profesinėje mokykloje? Profesinis mokymas skiriamas į teorinį ir praktinį mokymą. Profesijos praktiniam mokymui skiriama 60–70 procentų profesiniam mokymui skirto laiko. Baigiamajame kurse, priklausomai nuo profesinio mokymo programos trukmės ir jos specifikos, skiriama baigiamoji praktika įmonėje, įstaigoje, ūkininko ūkyje. Pvz., jeigu mokomasi pagal profesinio mokymo programą, kurios trukmė dveji metai, praktikai realiomis darbo sąlygomis skiriama 12 savaičių.

Ar profesinėje mokykloje mokantis pagal profesinio mokymo programą kartu su vidurinio ugdymo programa bendrojo lavinimo dalykus galima mokytis išplėstiniu kursu? Taip, galima.

Kuriems mokiniams mokama stipendija? Stipendija mokama pažangiems mokiniams, jos dydis priklauso nuo mokymosi rezultatų.

Ar suteikiamas bendrabutis? Daugelyje mokyklų mokiniams suteikiamos vietos bendrabučiuose, ši paslauga teikiama už nedidelį mokesį. Mokiniai iš socialiai remtinų šeimų nuo mokesčio atleidžiami.

Ar baigus profesinę mokyklą galima stoti į aukštąją mokyklą? Taip, jeigu bus baigta profesinio mokymo programa kartu su vidurinio ugdymo programa ir įgytas vidurinis išsilavinimas. Profesinės mokyklos mokinys laiko brandos egzaminus pagal tą pačią tvarką, kaip ir vidurinės mokyklos ar gimnazijos mokiniai.

Daugiau informacijos apie profesinį mokymą – Švietimo ir mokslo ministerijos tinklalapyje www.smm.lt skyriuje „Profesinis rengimas ir tęstinis mokymas“.

Daugiau informacijos apie visas profesines mokyklas, profesinio mokymo programas, profesijas, suteikiamas kvalifikacijas, mokymo licencijas ir kt. – Atviros informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemos (AIKOS) tinklalapyje www.aikos.smm.lt.

Aukštojo mokslo studijos

Ar abiturientams, norintiems išvykti į užsienį studijuoti, reikia patvirtinti išsilavinimą liudijančius dokumentus? Reikia patvirtinti Švietimo ir mokslo ministerijoje tik tada, jei-gu to reikalauja aukštoji mokykla, į kurią stojama. Į ministeriją (A. Volano g. 2/7, Vilnius) reikia pristatyti: brandos atestato (ir jo priedo) originalą arba brandos atestato (ir jo priedo) kopiją; išvykstančio asmens paso kopiją; prašymą; pasikeitus pavardei, tai patvirtinantį dokumentą.

Telefonas pasiteirauti: Švietimo ir mokslo ministerija, Loreta Gražlienė, tel. (8 5) 219 1250.

Daugiau informacijos – Švietimo ir mokslo ministerijos tinklalapyje www.smm.lt skyriuje „Išsilavinimo dokumentų pripažinimas ir vertinimas“.

Kaip, baigus kolegiją, įstoti į magistrantūrą universitete? Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašas numato, kad kolegijų absolventams, sieksiantiems studijuoti magistrantūroje universitete, nebereikės baigti universitetinių bakalauro studijų, o studijas bus galima tęsti po nustatytos trukmės papildomų studijų, profesinės veiklos praktikos. Tų studijų dalykų sąrašas ir turinys nustatomas universiteto patvirtinta tvarka.

Daugiau informacijos – Švietimo ir mokslo ministerijos tinklalapyje www.smm.lt.

Kas ir kiek šiais mokslo metais mokės už studijas? Po pirmojo semestro studijų rezultatų gerai besimokantiems valstybinių aukštųjų mokyklų studentams, išskyrus tuos, kurie įstojo į mokamas studijas, už

mokslą mokėti nereikės. Gera besimokančiais studentais laikomi studentai, kurie neturi akademinį skolų ir kurių studijų dalykų įvertinimų vidurkis per semestrą yra ne mažesnis kaip įvertinimas „aštuoni“ dešimties balų vertinimo skalėje. Studentai, neatitinkantys gero mokymosi kriterijų, aukštosios mokykloms mokės 4 MGL (520 Lt per semestrą) studijų įmoką.

Už studijas valstybinės aukštosios mokyklos nustatytą studijų kainą mokės asmenys:

- studijuojantys pagal tos pačios arba žemesnės pakopos, kurią jie yra baigę valstybinėje aukštojoje mokykloje, programas;
- vienu metu studijuojantys pagal dvi ar daugiau tos pačios pakopos studijų programas (mokama už antrą ir kitas studijų programas);
- įstoję į mokamas vietas, t. y. asmenys, kurie pagal stojimo rezultatus nepateko į valstybės finansuojamas vietas;
- užsieniečiai, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar kiti teisės aktai nenustato kitaip.

Kokia finansinė parama taikoma aukštųjų mokyklų studentams? Studentai gali gauti *stipendijas ir paskolas*. Našlaičiai ir neįgalieji gauna papildomą paramą. Be to, Lietuvos gyventojai gali pasinaudoti gyventojų pajamų mokesčio lengvata studentams ar jų tėvams bei susigrąžinti dalį mokesčio, sumokėto už studijas.

Kokios paskolos teikiamos studentams? Visų studijų formų pagrindinių, vientisųjų ir antrosios pakopos studijų studentams teikiamos valstybės paskolos *studijų įmokoms mokėti*, jei jos nebuvo sumokėtos valstybės lėšomis, ir paskolos *gyvenimo išlaidoms*. Paskolas teikia Valstybinis mokslo ir studijų fondas.

Daugiau informacijos: Švietimo ir mokslo ministerijos tinklalapio www.smm.lt skyriuje „*Studijos, mokslas ir technologijos*“ bei Valstybinio mokslo ir studijų fondo interneto svetainėje www.vmsfondas.lt.

Kam gali būti mokama stipendija? Valstybinių aukštųjų mokyklų dieninės studijų formos pagrindinių, vientisųjų ir antrosios pakopos studijų studentams, kurių studijos visiškai arba iš dalies apmokamos valstybės biudžeto lėšomis. Stipendijos yra dviejų rūšių: *pagal studijų rezultatus* (ne didesnės kaip 325 Lt) ir *socialinės stipendijos* (ne didesnės kaip 130 Lt).

Kiekvienai aukštajai mokyklai skirtą stipendijų fondą pagal su studentų savivaldos organizacijomis suderintą tvarką administruoja pačios aukštosios mokyklos, o stipendijų skyrimo tvarką reglamentuoja kiekvienos aukštosios mokyklos Stipendijų skyrimo nuostatai.

Daugiau informacijos – Švietimo ir mokslo ministerijos tinklalapyje www.smm.lt.

Kas pripažįsta užsienyje įgytą vidurinį ir aukštąjį išsilavinimą? Užsienyje įgytą išsilavinimą vertina Studijų kokybės vertinimo centras, o pripažįsta Švietimo ir mokslo ministerija. Dokumentai priimami „vieno langelio“ principu, t. y. norintieji, kad užsienyje įgytas jų išsilavinimas būtų pripažintas Lietuvoje, kreipiasi tik į Studijų kokybės vertinimo centrą (adresas: Suvalkų g. 1, Vilnius, tel. (8 5) 210 4777).

Daugiau informacijos – Švietimo ir mokslo ministerijos tinklalapio www.smm.lt skyriuje „*Studijos, mokslas ir technologijos*“, Studijų kokybės vertinimo centro svetainėje www.skvc.lt.

Pagrindiniai švietimo dokumentai

- Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin., Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853).
- Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymas (Žin., 2007, Nr. 80-3214).
  - Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatos, kurias patvirtino Seimas (Žin., 2003, Nr. 71-3216).
    - Bendrojo lavinimo ugdymo turinio formavimo, vertinimo, atnaujinimo ir diegimo strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. ISAK-970 (Žin., 2007, Nr. 63-2440).
      - Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai I–X klasėms, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. ISAK-1015 (Žin., 2003, Nr. 77-3525).
      - Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai XI–XII klasėms, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2002 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 1465.
    - 2008–2009 mokslo metų bendrieji ugdymo planai, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. gegužės 19 d. įsakymu ISAK-1424 (Žin., 2008, Nr. 61-2320).
    - Vidurinio ugdymo programos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. birželio 30 d. įsakymu ISAK-1387 (Žin., 2006, Nr. 76-2930).
  - Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymas (Žin., 1997, Nr. 98-2478; 2007, Nr. 43-1627).
    - Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymas (Žin., 2000, Nr. 27-715).
    - Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas (Žin., 1991, Nr. 7-191; 2002, Nr. 68-2758).
  - Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. ISAK-433/A1-83 (Žin., 2004, Nr. 56-1957).

Dokumentai skelbiami Švietimo ir mokslo ministerijos tinklalapyje www.smm.lt.

2008–2009 MOKSLO METAI

KĄ SVARBU ŽINOTI?

Informaciją rengė

Švietimo ir mokslo ministerijos Ryšių su visuomene skyrius

Tel.: (8 5) 219 1229, (8 5) 219 1233

El. paštas info@smm.lt

A. Volano g. 2/7, LT-01516 Vilnius

Interneto svetainė www.smm.lt

Maketavo ir spausdino UAB „Lodvila“

Sėlių g. 3A, LT-08125 Vilnius

Užs. Nr. 1402

Tiražas 60 000

Mokinio teisės ir pareigos

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin., 1991, Nr. 23-593, 2003, Nr. 63-2853, 2007, Nr. 43-1628) 46 straipsnis:

1. Mokinys turi teisę:

- 1) nemokamai gauti informaciją apie veikiančias mokyklas, švietimo programas, mokymosi formas;
- 2) pagal savo gebėjimus ir poreikius mokytis mokykloje, savarankiškai mokytis ir įgyti valstybinius standartus atitinkantį išsilavinimą, kvalifikaciją;
- 3) sulaukęs 14 metų, savarankiškai pasirinkti dorinio ugdymo (tikybos arba etikos) programą;
- 4) gauti geros kokybės švietimą;
- 5) eksternu laikyti egzaminus, liudijančius, kad tam tikra formaliojo švietimo programa ar jos dalis (modulis) įvykdyta;
- 6) pasirinkti formaliojo švietimo programas papildančius bei jo saviraiškos poreikius tenkinančius šių programų modulius, pasirenkamųjų dalykų programas, kursus; studijų programą, dėstytoją (kai tą patį dalyką dėsto keli dėstytojai), studijuoti pagal individualias studijų programas;
- 7) į psichologinę ir specialiąją pedagoginę, specialiąją, socialinę pedagoginę, informacinę pagalbą, sveikatos priežiūrą mokykloje, informaciją apie savo pasiekimų vertinimą ir kitą su mokymusi susijusią informaciją;
- 8) į socialinę pagalbą, jei tokios pagalbos negali jam suteikti tėvai (globėjai, rūpintojai);
- 9) mokytis savitarpio pagarba grįstoje, psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugioje aplinkoje, turėti higienos reikalavimus atitinkančius mokymosi krūvį ir darbo vietą;
- 10) į nešališką mokymosi pasiekimų įvertinimą;
- 11) dalyvauti mokyklos savivaldoje;
- 12) įstatymų nustatyta tvarka ginti savo teises;
- 13) naudotis kitomis Profesinio mokymo, Specialiojo ugdymo, Aukštojo mokslo ar Neformaliojo suaugusiųjų švietimo bei kitų įstatymų nustatytais teisėmis.

2. Mokinys privalo:

- 1) sudarius mokymo sutartį, laikytis visų jos sąlygų, mokyklos vidaus tvarką reglamentuojančių dokumentų reikalavimų;
- 2) stropiai mokytis, gerbti mokytojus ir kitus mokyklos bendruomenės narius;
- 3) mokytis pagal privalomojo švietimo programas iki 16 metų.

Tėvų (globėjų, rūpintojų) teisės ir pareigos

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin., 1991, Nr. 23-593, 2003, Nr. 63-2853, 2007, Nr. 81-3324) 47 straipsnis:

1. Tėvai (globėjai, rūpintojai) turi teisę:

- 1) nemokamai gauti informaciją apie veikiančias mokyklas, švietimo programas, mokymo formas;
- 2) dalyvauti parenkant (prireikus parinkti) vaikui ugdymo programą, formą, mokyklą ar kitą švietimo teikėją;
- 3) gauti informaciją apie vaiko būklę, ugdymo ir ugdymosi poreikius, pažangą, mokyklos lankymą ir elgesį;
- 4) dalyvauti mokyklos savivaldoje;
- 5) naudotis Specialiojo ugdymo įstatymo ir kitų įstatymų nustatytais teisėmis.

2. Tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo:

- 1) 6–7 metų sulaukusį vaiką, jei jis yra pakankamai subrendęs, leisti į mokyklą; užtikrinti punktualų ir reguliarių mokyklos lankymą;
- 2) sudaryti vaikui sveikas ir saugias gyvenimo sąlygas, apsaugoti jį nuo smurto, prievartos ir išnaudojimo, užtikrinti, kad vaikas laiku pasitikrintų sveikatą;
- 3) bendradarbiauti su mokyklos vadovu, kitu švietimo teikėju, mokytojais, kitais specialistais, teikiančiais specialiąją, psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę pagalbą, sveikatos priežiūrą, sprendžiant vaiko ugdymosi klausimus;
- 4) parinkti savo vaikams iki 14 metų dorinio ugdymo (tikybos arba etikos) programą;
- 5) kontroliuoti ir koreguoti vaiko elgesį;
- 6) užtikrinti vaiko parengimą mokyklai, jo mokymąsi pagal pradinio ir pagrindinio ugdymo programą.